

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: V. V., zastoupený Mgr. Dmitrijem Pavlenkem, advokátem se sídlem Husova 820, Jičín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 11. 2008, č. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 11. 2. 2010, č.j. 52 Cad 8/2009 – 69,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 26. 11. 2008, č. X. Tímto rozhodnutím žalovaná odňala žalobci podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) od 16. 12. 2008 částečný invalidní důchod. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) v Jičíně ze dne 7. 10. 2008 již není žalobce částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti o 25 %.

Krajský soud spatřoval jako spornou otázku spočívající v lékařském posouzení míry poklesu schopnosti výdělečné činnosti žalobce včetně posouzení schopnosti této činnosti za zcela mimořádných podmínek s určením zdravotního postižení podle přílohy č. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, případně posouzení ztížení obecných životních podmínek s určením zdravotního postižení podle přílohy č. 4 citované vyhlášky. K posouzení výše uvedené otázky není příslušný soud, ale příslušný orgán – Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále „posudková komise MPSV“), a to na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Proto za tímto účelem soud provedl důkaz posudkem posudkové komise MPSV, pracoviště v Hradci Králové ze dne 29. 5. 2009. Z tohoto posudku vzal soud za prokázané, že procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti činila u žalobce 20 %, když rozhodující zdravotní postižení bylo stanoveno podle kapitoly V, pol. 5, písm. b) přílohy č. 2 citované vyhlášky. Za rozhodující zdravotní postižení žalobce považovala posudková komise MPSV poruchu osobnosti – osobnost dissociální (bezohledná), impulzivní, nezdrženlivá, manifestující se patologickou sexuální agresivitou. Správnost závěrů uvedeného posudku byla podle krajského soudu potvrzena posudkem posudkové komise MPSV v Brně ze dne 22. 7. 2009 ve znění jeho doplnění ze dne 24. 9. 2009 a dále revizním posudkem posudkové komise MPSV v Praze ze dne 2. 12. 2009. Krajský soud se tak ztotožnil se závěry posudku posudkové komise MPSV v Brně, že žalobce nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí částečně invalidní, nárok na částečný invalidní důchod zanikl, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností, ve které zejména poukázal na svůj zhoršující se zdravotní stav. Požadoval provedení vyšetření psychiatrem z oboru sexuologie, dále odborníkem na problémy krční a bederní páteře a operovaného prstu na pravé ruce.

Posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem OSSZ v Jičíně a posudkovou komisí MPSV v Hradci Králové nebylo dostatečné. Stěžovatel zůstal v poutech a zdravotní prohlídka neproběhla, „jen mi dali pár otázek, a to bylo vše“.

Stěžovatel odkázal na § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění a uvedl, že jeho zdravotní stav se zhoršuje a pociťuje, že mu ztěžuje obecné životní podmínky.

Stěžovatel popsal neuspokojivý lékařský režim ve věznici a seznámil soud s jeho návštěvami u odborných lékařů. Upozornil na své zdravotní potíže s prostatou, bolestmi zad, stav po operaci prstu a operaci slepého střeva. K tomu se připojují úzkostné a depresivní stavy (tlumeno užíváním léků) a obavy, že jej v práci čeká to samé.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Kasační stížnost je tak podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím

rozsahem a uplatněnými stížnými důvody. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Zdejší soud předesílá, že rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Česká správa sociálního zabezpečení jako věcně příslušný správní orgán vychází z posudků lékařů okresních správ sociálního zabezpečení. Při přezkumu takového správního rozhodnutí neposuzuje správní soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudková komise MPSV je oprávněna nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti občana, ale též k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkových závěrů o plné invaliditě, částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání a zániku. Posudek této posudkové komise, pokud splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, je zpravidla v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem.

Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz při dodržení zásady dokazování vyjádřené v ustanovení § 132 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s., podle něhož soud hodnotí důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci. Při hodnocení důkazu posudkem posudkové komise MPSV se pak soud musí zabývat tím, zda uvedený posudek má všechny předepsané náležitosti, zejména pak posoudit, zda jeho skutkový základ je úplný a podložený obsahem nálezů, zda je náležitě zhodnocena míra funkčního postižení vyplývající z jednotlivých onemocnění posuzovaného a zda posudkové závěry jsou přesvědčivé a posudkové hodnocení odpovídá zjištěným skutečnostem.

Krajský soud se ztotožnil se závěry ve věci vypracovaného posudku posudkové komise MPSV v Brně, jehož závěry potvrdil posudek posudkové komise MPSV v Brně a posudkové komise MPSV v Praze. Rovněž Nejvyšší správní soud dospěl po prostudování soudního spisu k závěru o jejich úplnosti, pokud jde o skutková zjištění, a přesvědčivosti co do posudkových závěrů, byť lze krajskému soudu vytknout, že jeho implicitní a po výtce úsporný úsudek o úplnosti a přesvědčivosti posudků MPSV měl formulovat zřetelněji.

V projednávané věci je pro hodnocení přesvědčivosti posudkových závěrů zásadní, že všechny provedené posudky stanovily jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele totožné zdravotní postižení, a to poruchu osobnosti – osobnost dissociální, impulzivní, nezdrženlivá, manifestující se patologickou sexuální agresivitou potencionované alkoholismem. Porucha osobnosti stěžovatele byla posouzena posudkovými orgány - zmiňovanými posudkovými komisemi MPSV i lékařem OSSZ v Jičíně podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. kapitoly V., položky 5, písm. b) (20-30 %) jako porucha osobnosti a porucha chování se středně těžkým narušením osobnosti s lehkým snížením celkové výkonnosti organismu. Nutno podotknout, že stěžovatel ani nevznesl konkrétní námitky ve vztahu k postupu posudkové komise MPSV

stran určení jeho rozhodujícího zdravotního postižení.

V řízení o dávkách důchodového pojištění je třeba při zániku nároku na dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem určit důvod zániku plné či částečné invalidity, kterými jsou podle dosavadní soudní praxe zlepšení či stabilizace zdravotního stavu nebo dřívější posudkový omyl, případně nadhodnocení zdravotního stavu.

Právě posudkové nadhodnocení zdravotního stavu určily posudkové komise v případech stěžovatele za důvod zániku částečné invalidity. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že posudkové komise MPSV v Hradci Králové, v Brně a v Praze se s tímto závěrem vypořádaly důkladně a přesvědčivě.

Nejvyšší správní soud k námitce nezohlednění zdravotních potíží stěžovatele s prostatou, s bolestmi zad, stavem po operaci prstu a operaci slepého střeva připomíná, že v diagnostickém souhrnu jsou u stěžovatele uváděny vleklé bolesti zad, vleklý zánět předstojné žlázy, vleklý zánět apendixu a porucha hybnosti prstu. Stěžovatelem uváděné deprese a úzkostné stavy byly hodnoceny v rámci rozhodujícího zdravotního postižení stěžovatele – poruchy osobnosti. Po stránce somatické byly v posudkovém hodnocení tyto výše jmenované poruchy zhodnoceny jako poruchy lehkého stupně spíše v oblasti subjektivně popisované, bez průkazu poruch funkcí snižujících schopnost výkonu soustavné výdělečné činnosti. K poukazu na samotnou operaci slepého střeva se uvádí, že podle závěrů posudkové komise MPSV v Praze se na zažívacích potížích stěžovatele mohl podílet i chronický zánět červovitého výběžku slepého střeva, který však byl odstraněn dne 26. 8. 2009, tedy až po vydání napadeného rozhodnutí.

Nedůvodná je i další námitka stěžovatele, že ho Posudková komise MPSV v Hradci Králové nepodrobila komplexní zdravotní prohlídce. Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 15. 9. 2004, č. j. 3 Ads 7/2004 – 70, publikovaném pod č. 1001/2006 Sb. NSS, judikoval: *„K objektivnímu posouzení zdravotního stavu není zapotřebí, aby posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí provedla sama zdravotní prohlídku, pokud má k dispozici kompletní zdravotní dokumentaci posuzované osoby.“* O uvedenou situaci se jedná právě i v případě stěžovatele. Stejně tak lze usuzovat i v případě jeho přítomnosti při posouzení zdravotního stavu před lékařem OSSZ v Jicině, navíc možno podotknout, že jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele byla stanovena porucha osobnosti a porucha chování a bylo jen na posudkových orgánech, jakou formou vlastní vyšetření provedou. Pro informaci stěžovatele možno dodat (k námitce, že byl pouze v poutech vyslechnut), že podle § 1 odst. 2 vyhlášky č. 182/1991 Sb., který podle § 3 odst. 8 téže vyhlášky platí přiměřeně i pro posudkovou komisi, lékař okresní správy sociálního zabezpečení kontroluje správnost a úplnost zdravotnické dokumentace. Při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů přihlídně lékař okresní správy sociálního zabezpečení k výsledkům vlastního vyšetření a musí vycházet z lékařských zpráv a posudků vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu občanů.

Ve vztahu ke stěžovatelově kasační námitce spočívající v požadavku vyšetření psychiatrem z oboru sexuologie, dále odborníkem na problémy krční, bederní páteře

a operovaného prstu na pravé ruce Nejvyšší správní soud uvádí, že obsah tří posudků podaných posudkovými komisemi nevzbuzuje pochybnosti o své úplnosti a správnosti a dochází k obdobným závěrům jako posudek lékaře OSSZ Jičín. Vzhledem k tomu, že lékařské závěry se v otázce hodnocení stěžovatelova zdravotního stavu shodují, pro doplnění dokazování není dán důvod (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, dostupný na www.nssoud.cz).

Jinými slovy, vzhledem k absenci rozporů mezi posudky posudkových komisí MPSV i posudkem OSSZ v Jičíně (které by případně mohly budit v některém ohledu pochybnost) proto považuje Nejvyšší správní soud další dokazování za zcela nadbytečné.

Stěžovatel se dále tvrzeními o svých potížích domáhal uznání invalidity z toho důvodu, že je postižen zdravotním postižením značně ztěžujícím obecné životní podmínky, relevantním zdravotním postižením byla jeho porucha osobnosti a porucha chování.

K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., (ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí žalované), je pojištěnec částečně invalidní též tehdy, jestliže mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky. Okruh zdravotních postižení značně ztěžujících obecné životní podmínky stanoví prováděcí předpis.

Taxativní výčet zdravotních postižení značně ztěžujících obecné životní podmínky je uveden v příloze č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Jedná se o tato blíže dále ve vyhlášce pod písm. A) konkretizovaná zdravotní postižení:

1. zdravotní postižení ortopedická, 2. zdravotní postižení chirurgická, 3. zdravotní postižení nervová 4. zdravotní postižení smyslová.

Podle písm. B) vyhlášky „zdravotními postiženími značně ztěžujícími obecné životní podmínky jsou též zdravotní postižení neuvedená v písmenu A, jejichž důsledky jsou obdobné zdravotním postižením uvedeným v písmenu A; za taková zdravotní postižení se však nepovažují zdravotní postižení, která se neprojevují zjevnými chorobnými příznaky (např. nemoci vnitřní, nemoci duševní včetně defektů intelektu, degenerativní změny pohybového ústrojí)“.

Nejvyšší správní soud tak této námitce stěžovatele nepřisvědčil, neboť dominantní zdravotní postižení stěžovatele (porucha osobnosti a porucha chování se středně těžkým narušením osobnosti s lehkým snížením celkové výkonnosti organismu) nespadá pod výše uvedený výčet zdravotních postižení značně ztěžujících obecné životní podmínky podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., naopak „nemoci duševní“ jsou z chorob značně ztěžujících obecné životní podmínky výslovně vyloučeny.

K poukazu stěžovatele na jeho stávající zdravotní potíže je vhodné uvést, že soud vychází při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). K témuž datu pak posuzuje zdravotní stav stěžovatele také posudková komise MPSV. Pokud tedy stěžovatel

tvrdí, že po vydání rozhodnutí žalované dochází v jeho zdravotním stavu ke zhoršení, nic mu nebrání obrátit se na Českou správu sociálního zabezpečení s novou žádostí, tento další vývoj jeho stavu však nemůže být zohledněn v řízení o soudním přezkumu rozhodnutí žalované ze dne 26. 11. 2008.

Pouze na okraj Nejvyšší správní soud dodává, že účelem šetření zdravotního stavu posudkovou komisí MPSV je objektivní posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti pojištěnce, které jediné může být pro rozhodnutí soudu určující. Subjektivní pocity stěžovatele o jeho pracovní neschopnosti a jeho zdravotních potížích, nejsou-li podloženy objektivně zjištěným zdravotním stavem, nemohou být kritériem pro přiznání dávky důchodového pojištění.

Nejvyšší správní soud tak přisvědčil závěru krajského soudu, že na základě posudků posudkové komise MPSV v Hradci Králové, v Brně a v Praze bylo spolehlivě prokázáno, že stěžovatel k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované nesplňoval podmínky částečné invalidity dle § 44 zákona o důchodovém pojištění.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích netrpí vadou dle § 103 odst. 1 písm. b) ani d) s. ř. s, a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven soudem zástupce advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Ze spisového materiálu však neplyne, že by ustanovený advokát učinil v dané věci jakýkoliv úkon právní služby. Zástupce stěžovatele žádným způsobem nedoložil (a ostatně ani netvrdil), že proběhla první porada s klientem, která je v rámci jím nárokováného právního úkonu převzetí a příprava zastoupení předpokládána ustanovením § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. Soud má proto zato, že vyhláškou požadovaná porada neproběhla, a proto advokátovi odměnu nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2010

JUDr. Petr Průcha
předseda

senátu